

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Навчально-науковий Гуманітарний інститут
Кафедра англійської філології і перекладу**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ
З ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни «Практика перекладу галузевої літератури»
за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія»

Укладач:

канд. філол. н. Галій Л.Г.

Методичні рекомендації розглянуті та
схвалені на засіданні кафедри

англійської філології і перекладу

Протокол № ____ від «__» ____ 2016 р.

Завідувач кафедри ____ Сидоренко С.І.

**Методичні рекомендації для викладачів
з проведення практичних занять з навчальної дисципліни
«Практика перекладу галузевої літератури»
на 3 курсі напрямку підготовки 6.020303 «Філологія»**

Дана навчальна дисципліна є практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують фахівця в області письмового та усного перекладу галузевої літератури. Навчальна дисципліна «Практика перекладу галузевої літератури» ставить за мету сформувати у студента професійну комунікативну компетенцію перекладача, становлення якої відбувається протягом всього періоду навчання за рахунок розвитку навичок та вмінь, пов'язаних з мотиваційним, орієнтувальним, операційним, вольовим, оціночним, психофізіологічним та аналітичним компонентами перекладу галузевих текстів.

Основною метою вивчення курсу «Практика перекладу галузевої літератури» є всебічний розвиток лінгвістичного, соціолінгвістичного, психолінгвістичного, етнокультурологічного і прагматичного компонентів перекладацької комунікативної компетенції, яка об'єктивується високим професійним рівнем виконання різноспрямованих за цільовою мовою (українська та англійська) форм та видів перекладу, розгалужених за сферами і ситуаціями усної та письмової мовленнєвої діяльності перекладача як комуніканта-посередника.

Головним завданням дисципліни є організоване на основі сучасних міждисциплінарних даних навчання різних видів усного та письмового перекладу науково-технічних текстів англійською і українською мовами, змістом якого є формування навичок володіння загальнонауковою та спеціальною термінологічною лексикою, подальший розвиток граматичних автоматизмів і мовленнєвих умінь, які входять до складу перекладацької компетенції.

Виконання поставленого завдання досягається протягом систематизованого практичного використання під час аудиторних занять, самостійної роботи набутих раніше знань базових положень теоретичного курсу:

- роль перекладу в міжкультурній комунікації;
- соціокультурна обумовленість перекладацької діяльності;
- нетотожність змісту тексту оригіналу і цільового тексту, принцип забезпечення мінімальних втрат;
- поняття еквівалентності і адекватності перекладу;
- прагматичні аспекти перекладу і основні способи прагматичної адаптації цільового тексту;
- класифікації перекладів і різні види перекладацької стратегії;
- основні моделі перекладу, перекладацькі трансформації і способи їх використання під час аналізу процесу і результатів перекладу;
- основні види перекладацьких відповідностей і способи передачі безеквівалентної лексики;
- основні принципи перекладу усного та письмового тексту;
- поняття про граматичні, лексичні та стилістичні аспекти перекладу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Практика перекладу галузевої літератури» студент повинен

Знати:

- суть і завдання діяльності комуніканта-посередника, пов'язаної з письмовим і усним перекладом галузевих текстів, англійською або українською мовами;
- термінологічний апарат і основні положення теорії письмового і усного перекладу зв'язного тексту;
- загальнонаукову та визначену програмою спеціальну термінологічну лексику сучасних провідних галузей людської діяльності;

— морфологічні, синтаксичні, семантичні та стилістичні розбіжності систем англійської та української мов, а також соціолінгвістичні фактори і прагматичні настанови, які впливають на процес та результат перекладу як виду мовленнєвої діяльності;

— прагматичні аспекти технічного перекладу і основні способи комунікативної адаптації цільового тексту;

— відмінні ознаки еквівалентності та адекватності цільового тексту;

— перекладацькі стратегії, основні моделі перекладу, номенклатуру і сутність трансформаційно-адаптивних засобів та способів їх використання задля забезпечення еквівалентності та прагматичної адекватності цільового тексту;

— вимоги до оформлення різних видів письмового перекладу;

Вміти:

— досконало володіти на рецептивному та продуктивному рівнях рідною та іноземною мовами;

— застосовувати на практиці теоретичні знання, лексико-граматичні навички і мовленнєві вміння, які входять до складу перекладацької комунікативної компетенції;

— працювати із загальними, політехнічними та спеціальними (галузевими) джерелами інформації з метою отримання додаткової інформації (фонових знань) стосовно проблематики тексту оригіналу;

— користуватися Інтернет-ресурсами загальноосвітнього та спеціального наукового призначення, оформленими у вигляді електронних бібліотек, словників, енциклопедій, інформаційних блогів та персональних сайтів науковців;

— виконувати різні форми та види галузевого перекладу, які характеризуються високим рівнем еквівалентності та адекватності;

1.5. Інтегровані вимоги до знань і вмінь з навчальних модулів

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з восьми класичних навчальних модулів. Окремим, сьомим модулем, є курсова робота, яка виконується в сьомому семестрі.

1.5.1. У результаті засвоєння матеріалу навчального модуля №1 «Переклад текстів з галузей «Сільське господарство», «Біологія», «Комп'ютерні науки» студент повинен:

Знати:

— базову термінологію з основних видів підмета та присудка в англійській мові;

— термінологічний вокабуляр з тем «Сільське господарство», «Біологія», «Комп'ютерні науки», здобутий на базі перекладених текстів;

— основні види усного перекладу;

— типові перекладацькі помилки та шляхи уникнення їх під час усного і письмового перекладу;

— правила користування загальними та спеціальним довідково-інформаційними джерелами інформації;

— вимоги до оформлення різних видів письмового перекладу, а також

Вміти:

— швидко переключатися з однієї робочої мови на іншу;

— розпізнавати підмет та присудок в англійському реченні та вміти перекладати їх;

— вміти письмово перекладати тексти з тем «Сільське господарство», «Біологія», «Комп'ютерні науки»;

— вміти перекладати передбачені програмою тексти з тем «Сільське господарство», «Біологія», «Комп'ютерні науки» в режимі усного послідовного перекладу з англійської на українську мову;

— запам'ятовувати зміст окремих фраз, невеликих понадфразових єдностей;

— швидко і повно охоплювати зміст тексту і суть проблем, які розглядаються;

— знаходити необхідну інформацію в довідковій літературі.

1.5.2. У результаті засвоєння матеріалу навчального модуля №2 "Переклад текстів з галузей «Будівництво», «Військові технології», «Екологія»" студент повинен

Знати:

— базову термінологію, пов'язану з додатком та його перекладом в англійській мові;
— термінологічний вокабуляр з галузей «Будівництво», «Військові технології», «Екологія», базований на перекладених на практичних заняттях текстах;

Вміти:

— розпізнавати основні види додатка в англійському реченні та вміти перекладати їх;
— вміти письмово перекладати тексти з галузей «Будівництво», «Військові технології», «Екологія»;

— вміти перекладати передбачені програмою тексти з галузей «Будівництво», «Військові технології», «Екологія» в режимі усного послідовного перекладу з англійської мови на українську;

— виконувати послідовний англо-український переклад промов видатних людей, що були перекладені під час занять.

1.5.3. У результаті засвоєння матеріалу навчального модуля №3 "Переклад текстів з галузей «Економіка», «Інженерія», «Соціологія», «Анатомія», «Лінгвістика», «Захист довкілля», «Медицина»" студент повинен

Знати:

— базовий термінологічний апарат, пов'язаний з перекладом обставин та означень в англійській мові;

— термінологічний вокабуляр з галузей «Економіка», «Інженерія», «Соціологія», «Анатомія», «Лінгвістика», «Захист довкілля», «Медицина», базований на перекладених текстах;

— англійські відповідники базової зазначеної термінологічної лексики україномовних текстів з галузей «Економіка», «Інженерія», «Соціологія», «Анатомія», «Лінгвістика», «Захист довкілля», «Медицина»;

Вміти:

— розпізнавати додаток та обставину в англійському реченні та правильно перекладати їх;

— вміти письмово перекладати тексти з галузей «Економіка», «Інженерія», «Соціологія», «Анатомія», «Лінгвістика», «Захист довкілля», «Медицина»;

— вміти перекладати передбачені програмою тексти з галузей «Економіка», «Інженерія», «Соціологія», «Анатомія», «Лінгвістика», «Захист довкілля», «Медицина» в режимі усного послідовного перекладу з англійської мови на українську;

— виконувати послідовний англо-український переклад новин та телерепортажів, що були перекладені на заняттях.

1.5.4. У результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля №4 "Переклад текстів з галузей «Аерокосмічна медицина», «Теорія ігор», «Історія», «Техніка безпеки на виробництві»" студент повинен

Знати:

— базовий термінологічний апарат, пов'язаний з перекладом значень синтаксичних конструкцій в англійській мові;

— термінологічний вокабуляр з галузей «Аерокосмічна медицина», «Теорія ігор», «Історія», «Техніка безпеки на виробництві», базований на перекладених текстах ;

— англійські відповідники базової зазначеної термінологічної лексики україномовних текстів з галузей «Аерокосмічна медицина», «Теорія ігор», «Історія», «Техніка безпеки на виробництві»;

Вміти:

— розпізнавати синтаксичні конструкції в англійському реченні та правильно перекладати їх;

- вміти письмово перекладати тексти з галузей «Аерокосмічна медицина», «Теорія ігор», «Історія», «Техніка безпеки на виробництві»;
- вміти перекладати передбачені програмою тексти з галузей «Аерокосмічна медицина», «Теорія ігор», «Історія», «Техніка безпеки на виробництві» в режимі усного послідовного перекладу з англійської мови на українську;
- виконувати послідовний англо-український переклад уривків документальних фільмів, що були перекладені на заняттях.

Навчальна дисципліна «Практика перекладу галузевої літератури» – це навчальна дисципліна, яка тісно пов'язана із спеціальними дисциплінами; вона покликана сформувати у студента основні фахові навички та сприяти розвитку особистості молодій людини. Вивчення курсу допомагає студентам розвивати практичні навички перекладу, вміння користуватися словниками, довідниками, посібниками. Дана дисципліна також сприяє розширенню кругозору, розвитку ерудиції тих, хто навчається, формує настанову на активну і творчу самостійну роботу. При цьому розвиваються здібності до логічного мислення, здатність зіставляти, аналізувати, узагальнювати, інтерпретувати події і факти навколишнього середовища.

Основні компоненти навчального процесу

Основними компонентами навчального процесу на 3-му курсі є:

- переклад текстів різних жанрів з тематики модуля;
- опрацювання вокабуляру;
- виділення та аналіз способів перекладу граматичних та синтаксичних одиниць/конструкцій, що становлять проблему для перекладу;
- розвиток навичок усного синхронного перекладу;
- розвиток навичок усного послідовного перекладу;
- розвиток навичок скоропису.

Переклад текстів різних жанрів з тематики модуля

Студенти в процесі роботи з текстами знайомляться з перекладацькими трансформаціями, описовим та вільним перекладом, поняттями адекватності та еквівалентності перекладу тощо. Під час вивчення тематичної складової модуля викладач пропонує студентам, крім роботи з базовими текстами із підручників, опрацювання додаткових тематичних текстів. Основною метою роботи з додатковими тематичними текстами є збагачення словникового запасу студентів сучасною лексикою та більш глибоке ознайомлення з проблематикою питань, що розглядаються.

Опрацювання вокабуляру

Студенти повинні вивчити вокабуляр уроку, давати визначення англійською мовою, вживати лексику, що вивчається, при перекладі як з української на англійську, так і з англійської на українську мову. Викладач рекомендує студентам під час вивчення лексичних одиниць користуватися автентичними тлумачними словниками з метою перевірки семантичного діапазону та функціонального статусу лексеми в сучасній англійській та українській мовах, а також для ознайомлення з прикладами вживання лексеми у мовленні.

Під час перевірки вокабуляру викладач робить акцент та функціонально-стилістичних особливостях лексичних одиниць, що вивчаються.

Особливий акцент на 3 курсі робиться на тестах технічного та галузевого спрямування.

Виділення та аналіз способів перекладу граматичних та синтаксичних одиниць/конструкцій, що становлять проблему для перекладу

Обов'язковим є виділення та аналіз перекладеного тексту у групі, дискусія з проблематики тексту. Студенти повинні вміти акцентувати увагу на потенційно складних конструкціях, розпізнавати одиниці, що можуть стати на заваді якісного та професійного перекладу. Особливо слід звертати увагу на власні назви, назви організацій, компаній та аббревіатури, що мають відповідники у мові перекладу і не збігаються за формою з мовою оригіналу.